

CULTIVAREA ȘI EDUCAREA SENTIMENTELOR RELIGIOASE ALE ELEVILOR PRIN ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Irina Leonte

În general, educația este prezentată ca un mijloc intelectual de a accede la o viață mai bună. Educația face totul posibil. Iar educația religioasă, ce a reînviat după o lungă perioadă de absență în școala românească, în care a avut o frumoasă tradiție, este activitatea didactică poate cea mai plăcută, mai interesantă, din aria curriculară „Om și societate”. Afirmatia s-ar explica tocmai prin modul de practicare al acestei activități, care se referă atât la planul teoretic cât și la cel practic, extracurricular.

Sfânta Scriptură ne învață că omul este creat după chipul lui Dumnezeu (**Facere** 1, 26) și, totodată, ne îndeamnă spre asemănarea cu Dumnezeu, adică spre desăvârșire, spre îndumnezeire. Pentru a atinge acest mare scop, fiecare creștin, indiferent de starea sa, trebuie să aibă ca punct de plecare adevărul despre chipul lui Dumnezeu din om, deoarece, noțiunea de „chip” cuprinde în sfera sa elemente majore și anume: *rațiunea spre adevăr, voința spre bine și sentimentul spre frumos și fericire.*

Dacă, prin intermediul rațiunii se poate alcătui un limbaj de comunicare, de cunoaștere teoretică a învățăturilor divine, Dumnezeu a voit, în atotputernicia și atotînțelepciunea Sa, să-l înzestreze pe om cu aceste sentimente, între care un rol important îl au cele de natură religioasă. Am putea spune că sentimentele religioase nasc în noi dorul de Dumnezeu, setea și dorința de a-L cunoaște, de a-L simți și de a-L împărtăși: „Dumnezeu este iubire” (1 **Ioan** 4, 8).

Educația religioasă în școală presupune necesitatea firească și obligatorie a practicării virtuților creștinești deoarece, în caz contrar ea s-ar face pe un teren arid, sterp. Educația se poate realiza cu succes dacă sentimentul religios a fost descoperit și cultivat în sânul familiei și, de ce nu, dacă profesorul destinat cu pregătirea religioasă în școală, reușește să transmită învățătura creștină într-un mod accesibil, atât la nivel teoretic, cât și la nivel practic. În cazul în care „cei șapte ani de acasă” lipsesc, atunci apare o problemă serioasă ce va apăsa în timp pe umerii școlii, ai Bisericii și ai societății. Este de o importanță majoră educația în familie, până la vârsta școlarizării, cel puțin, deoarece până la această vârstă copilul imită anumite activități, care, repetate cu succes, devin mai târziu obișnuințe. Un exemplu în acest sens ar putea fi participarea la slujbele bisericii, la viața Bisericii. Este o activitate ce se transmite de la generație la generație, de la părinți la copii. Sfinții părinți ai Bisericii, Sfântul Ioan Gură de Aur și Sfântul Vasile cel Mare, cunoșteau doar două drumuri la vârsta adolescenței și anume: spre Biserică și spre școală, deoarece educația religioasă primită de la părinți, în copilăria lor a fost adecvată cerințelor creștine.

În prezent, activitatea educativă din cadrul familiei se lovește de adevărate obstacole și de aceea o sarcină în plus pentru educația religioasă – morală a tinerilor îi revine școlii. Profesorul de religie se vede pus în situația de a-și depăși limitele de pedagog, de orator la catedră. El trebuie să facă mai mult decât atât. Trebuie să îmbrace și haina de misionar, ceea ce implică o devoțiune obligatoriu nepuizabilă, dar totodată atât de necesară. Obligatorietatea de a depăși cadrul clasei, de a trece din plan teoretic în plan dinamic, aplicativ, apare într-un fel ca o reacție față de tendința de laicizare a societății.

Nu trebuie uitată etimologia cuvântului „religie”, care desemnează legătura sau unirea omului cu Dumnezeu. De aceea, religia trebuie să atingă două obiective: transmiterea învățăturilor divine, dar și experiența lor, aplicarea lor în viața de zi cu zi.

Acesta este un ideal creștin ce pornește din interior spre exterior, din interiorul școlii spre exteriorul ei. Din această perspectivă profesorul este un misionar, un slujitor al lui Hristos, un

apostol la catedra de religie. Pentru cultivarea sentimentului religios în afara școlii, profesorul dispune de anumite activități, experiențe, capabile să sensibilizeze natura spirituală a elevului.

O primă activitate de acest fel este frecventarea slujbelor religioase de la Biserică, ce se desfășoară cu precădere în zilele de sărbătoare. Practic biserica devine în acest caz „laboratorul de experiențe” al elevului creștin. Aici, în casa lui Dumnezeu, el va recunoaște, prin trăire, învățăturile primite la școală, va trăi rugăciunea în comuniune cu ceilalți creștini, se va împărtăși din harul divin prin Sfintele Taine, va participa la Sfânta Liturghie, își va uni glasul cu cel al întregii biserici prin cântările liturgice și mărturisirile de credință. În același timp va simți bucuria marilor sărbători creștine, le va cunoaște dimensiunile și valorile transmise, de o profunzime unică.

Integrarea în dimensiunea eclesială este de fapt unirea lui Hristos cu întreaga comunitate și trăirea în Hristos și cu Hristos: „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (**Gal. 2, 20**) De aceea prezența la biserică a fiecărui elev este absolut necesară deoarece el se angajează la o viață în comuniune cu Dumnezeu și cu sfinții Săi.

Alături de participarea elevilor la viața bisericii, pentru cultivarea sentimentelor religioase, se mai poate dispune de următoarele activități creștine: - pelerinaje și excursii la mănăstiri, activități în organizații creștine de tineret, participarea la manifestări ale tradițiilor religioase ale localității, vizitarea orfelinatelor, a azilelor, a muzeelor, integrarea în corurile bisericești, vizionarea unor documentare sau emisiuni cu caracter religios, organizarea unor dezbateri pe teme religioase având ca invitați personalități eclesiale.

Pelerinajele sau excursiile la mănăstiri sunt activități ce energizează, incită și bucură inima elevilor, care vor cunoaște nu doar peisajele absolut minunate în care se încadrează aceste „oaze de credință și trăire creștină”, ci vor cunoaște și un mod de viață aparte, diferit de cel obișnuit, lumesc. Această experiență poate trezi curiozitatea, respectul și pioșenia tânărului față de viața monahală, dedicată și jertfită în totalitate lui Hristos.

Impactul benefic asupra elevilor poate fi amplificat, prin participarea lor la serviciul divin public din cadrul mănăstirilor, deoarece se știe că acesta este mai amplu, oarecum deosebit, prin gesturile monahilor, prin ținuta lor, prin devotamentul afixat pentru rugăciune.

Din toate acestea elevul creștin va avea multe de învățat: bucuria de a participa la sfintele slujbe, practicarea rugăciunii benevole, individuale, însușirea unor virtuți creștine: smerenia, credința, dragostea față de Dumnezeu și de Biserica Sa, ascultarea de cei mai mari și nu în ultimul rând răbdarea.

Toate aceste aspecte sunt contrare modului de viață afixat de tineret în prezent. De aceea se poate face o comparație între modul de viață creștin, care cere improprierea valorilor creștine și cel actual, modern, libertin. Se poate observa finalitatea lor, evidențiind pe cele care creează adevărate valori morale și cele care generează mutații în societate.

Însă, în procesul de a deveni un bun creștin, elevii trebuie să cunoască viața celor din orfeline și din azile, care trăiesc în afara comuniunii familiale. Vizitarea acestor persoane s-ar înțelege ca o urmare firească a cuvintelor Mântuitorului: „...Flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc, ...gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav și M-ați cercetat... întrucât ați făcut unui dintre acești frați ai Mei mai mici, Mie Mi-ați făcut” (**Matei 25, 34-40**).

Așadar, practicarea milosteniei și a iubirii aproapelui pe lângă celelalte virtuți creștine mai înainte amintite, sunt esențiale în cultivarea sentimentelor religioase.

Integrarea în organizațiile creștine de tineret este utilă, deoarece programele lor de activitate coincid cu cele afirmate până acum, iar în ceea ce privește emisiunile sau documentarele cu caracter religios, se poate afirma că ele ajută tineretul la angajarea sa în dezbateri pe teme religioase.

În concluzie, cultivarea sentimentelor religioase prin activități extracurriculare este necesară, mai ales în măsura în care rolul familiei în procesul educațional se diminuează substanțial. În acest context, școala trebuie să realizeze o implicare totală și reală în pregătirea elevilor pentru viață.

Din câte cunoaștem, dezinteresul familiei, lipsa ei de preocupare educativă, cumulată uneori și cu neimplicarea școlii, poate produce adevărate mutații sociale, iar educația va avea de suferit în viitor. De aceea, colaborarea dintre Biserică și școală trebuie să fie intensificată în primul rând prin activitatea profesorului de religie, care nu este altceva decât mâna prelungită a slujitorului Bisericii, adică a preotului.

Bibliografie selectivă

1. Rene de Lassus, **Descoperirea sinelui**, tradus de Traiana Necșa, București, Editura Teora, 2004
2. Andrei Cosmovici, Luminița Iacob, **Psihologie școlară**, Iași, Polirom, 1998
3. Pr. lect. dr. Petre Comșa, **Despre calitățile intelectuale și morale ale profesorului de religie**, în *Studii Teologice*, anul LV (2003), nr. 3-4
4. Pr. Nicolae Dura, **Propovăduirea Cuvântului și Sfintele Taine în lucrarea de mântuire** (teză de doctorat), în *Studii Teologice*, anul L (1998), nr. 1-2
5. Rene Rogelio Smith, **Procesul pedagogic. Agonie sau renaștere? O abordare din perspectivă biblică**, traducere: Ancuța Ionescu, Cernica, CEITA, 2005.

L'instruction et l'éducation des sentiments religieux des élèves Résumé

L'auteur présente quelques aspects de l'éducation des sentiments religieux des élèves par des activités extracurriculaires.